

Sinikka Hiltunen
Matti Kiviaho
Leena Vikeväinen-Tervonen

NLP
perusteet

NLP perusteet

Sinikka Hiltunen
Matti Kiviaho
Leena Vikeväinen-Tervonen

NLP perusteet

©2020 Tekijät ja Tampere University Press

Teoksen verkkoversio on avoimesti saatavissa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-359-018-2>
Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä (CC BY-NC-ND 4.0)

Kannen suunnittelu

Maaret Young

Kannen kuva

Terhi Malmi

Piirroksset

Riitta Asikainen

Typografia ja taitto

Maaret Young

1. painos ilmestyi 2003 (ISBN 951-44-5621-1)

4. muuttamaton painos

ISBN 978-952-359-019-9 (nid.)

ISBN 978-952-359-018-2 (pdf)

Kustantaja: Tampere University Press, Tampere, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Saatteeksi

Kirjamme pohjautuu NLP perusteet, Ongelmasta taitoon - Sisälöstä rakenteeseen -kirjaseen, jonka julkaisimme vuonna 1997 yhdessä Merja Lassinaron kanssa. Olemme tehneet kuitenkin useita muutoksia ja parannuksia sekä teoria- että harjoitusosaan.

Niinpä tämä kirja on tarkoitettu aloituskirjaksi kaikille NLP:stä kiinnostuneille. Esimerkkejä valitessamme olemme pyrkinneet ottamaan mukaan eri aloja, joilla NLP:tä on sovellettu: koulutus, opetus, valmennus, liike-elämä ja psykoterapia. Tavoitteenamme on ollut johdattaa lukija tutustumaan NLP-maailmaan arkielämästä tuttujen esimerkkien sekä mahdollisimman yksinkertaisten harjoitusten avulla. Teksti on kuitenkin osittain yhä varsin tiivistä, koska emme halunneet kasvattaa kovin paljon kirjan sivumäärää.

Monet NLP-harjoitukset vaativat luonnostaan pari- tai ryhmätyöskentelyä. Lisäksi NLP-harjoituksia on usein helpompi tehdä, jos joku toinen ohjaa työskentelyä, jotta harjoitellessaan voi paremmin keskittyä pelkästään omiin sisäisiin mielikuvuihinsa ja tuntemuksiinsa. Niinpä kirjamme soveltuu erityisen hyvin erilaisten NLP-kurssien ja -opintopiirien oheismateriaaliksi sekä omaehtoiseen jatko-opiskeluun jonkin NLP-peruskurssin jälkeen.

Kirjaa muokatessamme olemme ottaneet huomioon myös sen, että kirjaa voisi halutessaan käyttää ja NLP-taitoja voisi harjoitella yksin. Itsenäiseen työskentelyyn soveltuvat muun muassa teksti-

osan esimerkit ja harjoitukset. Niiden lisäksi jotkut harjoitusosan harjoituksista sopivat myös yksin tehtäviksi.

Ensimmäiseen kirjaseen verrattuna otimme tämän kirjan teoriaosaan mukaan joitakin uusia NLP:n osa-alueita: erottelutyylit, ajan hahmottaminen ja palautteen vastaanottaminen. Sen lisäksi monia alkuperäisiä jaksoja on monipuolistettu, jotta yhä useampi lukija tunnistaisi itsensä niiden esimerkeistä. Tästä malliksi käy vaikkapa mieltämistyylit, joihin liitimme mukaan myös käsitteelliloogisen miellejärjestelmän sekä aloitus- ja viitejärjestelmät.

Harjoitusosaan on lisätty uusien aihealueiden mukaiset harjoitukset. Lisäksi mukana on entisiltä aihealueilta joitakin uusia harjoituksia ja osa harjoituksista on vaihdettu yksinkertaisempaan vaihtoehtoon. Etenkin eri miellejärjestelmiin liittyviä harjoituksia on lisätty, jotta myös auditiivinen ja kinesteettinen mieltämistapa tulisi entistä paremmin edustetuksi. Mukana ovat silti nekin monimutkaisemmat harjoitukset, jotka olivat kirjamme ensimmäisessä versiossa.

Haluamme kiittää Riitta Asikaista kirjamme hauskastä kuvituksesta sekä Kati Haapaniemeä lopullisen version oikoluvusta ja ensilukijana tehdyistä, varsin tarpeellisiksi osoittautuneista kommenteista.

Toivotamme hymyileviä ja hyödyllisiä hetkiä NLP-maailmassa! :)

Tampere, 8. maaliskuuta, 2003

Sinikka Hiltunen

Matti Kiviaho

Leena Vikeväinen-Tervonen

Sisällys

1. MITÄ NLP ON?	10
2. NLP:N HISTORIAA JA TEOREETTISIA LÄHTÖKOHTIA	13
3. NLP:N SOVELTAMINEN	15
4. NLP:N PERUSOLETUKSISTA	17
Maailmankuva ja todellisuus eli kartta ja maasto	17
Kaiken käyttäytymisen takana on positiivinen tarkoitus	19
Jokaisella on kaikki ne voimavarat, joita hän tarvitsee	20
Tietoisuuden eri tasot ja aistijärjestelmät	20
Viestin merkitys on sen aiheuttamassa reaktiossa	21
Ekologia ennen kaikkea	22
5. MIELLEJÄRJESTELMÄT JA MIELTÄMISTYYLIT	24
Oman suosikkimiellejärjestelmän tunnistaminen	26
Aloitus- ja viitejärjestelmät	28
Toisen henkilön miellejärjestelmän tunnistaminen	28
6. EROTTELUTYYLEISTÄ	30
7. KALIBROINTI (Tilavihjeiden lukeminen ja vertaaminen)	34
8. SAMAUTTAMINEN JA OHJAAMINEN	36
Samauttamisen tasot	38
Ohjaaminen	41
Samautustaitojen kehittäminen	42

9. MIELTEET JA MIELLEPIIRTEET	43
10. KIELI TODELLISUUDEN ILMENTÄJÄNÄ JA MUOKKAAJANA ...	48
Metamalli	48
Kielen taikaa	50
11. ANKKUROINTI	53
12. AJAN HAHMOTTAMISESTA	55
13. TAVOITTEISTA	58
14. LOOGISET TASOT	61
15. USKOMUKSISTA	65
16. PALAUTTEEN ANTAMINEN JA VASTAANOTTAMINEN	69
00. HARJOITUKSIA	73
1. Kalibrointi eli tilavhjeiden lukeminen ja vertaaminen (vrt. jakso 7)	76
2. Samauta ja tilanne muuttuu (vrt. jakso 8)	80
3. Mielle-editointi (vrt. jakso 9)	82
3.1 Näkömielteiden piirteet	82
3.2 Kuulomielteiden piirteet	84
3.3 Tuntomielteiden (sekä haju- ja makumielteiden) piirteet	86
4. Metamalli (vrt. jakso 10.1)	87
5. Kielen taikaa (vrt. jakso 10.2)	90
6. Ankkurointi (vrt. jakso 11)	92
6.1 Voimavara-ankkurin asentaminen ja ankkureiden pinoaminen..	92
6.2 Ankkurin luhistaminen	94
7. Voimavaraympyrä	96
8. Elokvamenetelmä	98
9. Erottelutyylin tutkiminen ja integrointi (vrt. jakso 6)	101
10.1 Lineaarinen ja syklinen aika (vrt. jakso 13)	103
10.2 Aikajänne	105
10.3 Nykyhetken hahmottaminen	109
11. Hyvin selkiytetty tavoite (vrt. jakso 12)	110

11.1 Mielikuvissa tavoitteeseen: tavoitteen muotoilu	110
11.2 Askeltaen tavoitteeseen	111
12. Menneisyyden uudelleentulkintaa	113
13. Loogiset tasot (vrt. jakso 14)	115
14. Uskomusten muuttaminen tila-ankkureiden avulla (vrt. jakso 15)	118
15. Alitajuinen uudelleenmäärittely	121
16. Persoonallisuuden ristiriitaisten osien yhdistäminen	124
17.1 Pahanilman lintu (Judgement bird) (vrt. jakso 16)	126
17.2 Kriitikiinsietoa parantamaan	128
LÄHTEITÄ JA MUUTA NLP-KIRJALLISUUTTA	130
LIITTEET	133

1. MITÄ NLP ON?

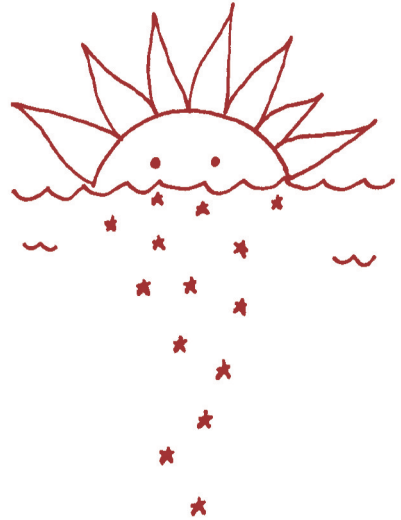
NLP (Neurolinguistic programming) on kirjainyhdistelmä, joka tulee vastaan useassa paikassa: opetuksessa, valmennuksessa, työyhteisöjen kehittämisessä, terapeuttisessa työssä ja monella muulla elämän alueella. Joillekin kirjainyhdistelmä tuo mieleen mielikuville työskentelyn, toisille taas myönteisen ajattelun tai henkisten voimavarojen luomisen. Näitäkin puolia NLP:hen sisältyy. Sen lisäksi se on myös paljon muuta.

Kun nyt alat tutustua NLP:hen, huomaat siinä ehkä jotain hyvin tuttua (*'Juuri noinhan minä olen tehnytkin.'*). Arkielämässä me käytämme usein keinoja, joita NLP-kirjoissa käsitellään. Onko joku ehkä joskus mielessään työntänyt mielikuvaa ikävästä tilanteesta syrjään tai kauemmaksi helpottaakseen oloaan? Tai palauttanut mieleensä jonkin mukavan muiston mielialansa piristämiseksi? Tai käyttänyt haastavissa tilanteissa kannustavaa sisäistä puhetta: 'Hyvin menee', 'Pärjät kyllä' tai vastaavaa? Tai ehkä parantanut oloaan tietyllä liikkeellä tai asennon muutoksella?

Ehkä vastasit joihinkin kysymyksiin myöntävästi. Juuri tämän-tyyppisiä keinoja löytyy NLP-menetelmien joukosta. Ne tuntuvat tutuilta, koska ne on mallitettu ihmisten käyttämistä, hyväiksi havaituista keinoista, jotka ovat usein tiedostamattomia ja automatisoituneita.

Sinikka Hiltunen
Matti Kiviaho
Leena Vikeväinen-Tervonen

NLP perusteet *teoriaa ja harjoituksia*

NPL perusteet. Teoriaa ja harjoituksia sisältää NPL:n perusasiat tiiviissä muodossa. Siinä on myös kattava teoriaosuus sekä runsaasti käytännön harjoituksia. Kirja soveltuu ensilukemiseksi NPL:stä kiinnostuneille sekä kurssi- ja harjoituskirjaksi tai oheislukemistoksi. NPL:tä enemmän hallitseville se toimii kertaus- ja hakuteoksena.

NLP (neuro-linguistic programming) perustuu mallintamiselle. Sitä voidaan kutsua myös taitavuuden tutkimukseksi. Sen menetelmissä hyödynnetään hyväksi havaittuja ajatusmalleja ja toimintatapoja. Päähuomio kohdistetaan taitoihin, osaamiseen. NLP sisältää mielikuvilla työskentelyä ja myönteisen ajattelun ja henkisten voimavarojen luomista. Sen menetelmät toimivat opetuksessa, valmennuksessa, työyhteisöjen kehittämisessä, terapiatyössä ja jokapäiväisessä ihmisten kanssakäymisessä.

ISBN 978-952-359-019-9

9 789523 590199

 TAMPERE
UNIVERSITY
PRESS